

Dlaczego liście pomidora się zwijają?

Praktyczna karta diagnostyczna, która pomoże uporządkować objawy, sprawdzić najczęstsze przyczyny i wybrać bezpieczne pierwsze działanie.

Zacznij od obserwacji, nie od oprysku

Zwijanie liści nie zawsze oznacza chorobę. Najpierw sprawdź kierunek deformacji, wiek liści, wilgotność podłoża oraz obecność plam, przebarwień i szkodników.

1

roślina z silnymi objawami -
odizoluj i obserwuj

3

obszary do kontroli: liście,
podłoże i korzenie

5

głównych grup przyczyn do
odróżnienia

Najczęstsze przyczyny

- upał i silne nasłonecznienie,
- przesuszenie, przelanie lub nieregularne podlewanie,
- nadmiar nawozów i zasolenie,
- szkodniki wysysające soki,
- choroby i kontakt z herbicydami.

Nie działaj pochopnie

Nie dokładaj kolejnego nawozu ani oprysku tylko dlatego, że liście się zwinęły. Podobny objaw może mieć kilka różnych przyczyn.

Najważniejsza wskazówka: zielony, zwinięty liść bez plam nadal może prowadzić fotosyntezę. Usuwać głównie liście chore, zaschnięte, silnie uszkodzone lub opanowane przez szkodniki.

Drzewko decyzyjne krok po kroku

1. Liście są zielone, bez plam i zwijają się ku górze?

Sprawdź upał i wodę.

Jeśli objaw nasila się w południe, a wieczorem słabnie, prawdopodobny jest stres cieplny. Suche podłoże wskazuje na przesuszenie.

2. Ziemia jest stale mokra, a pomidor więdnie?

Nie podlewaj ponownie.

Sprawdź odpływ i korzenie. Brunatne, miękkie i nieprzyjemnie pachnące fragmenty mogą świadczyć o problemach gnilnych.

3. Liście są grube, ciemnozielone i zawijają się ku dołowi?

Przeanalizuj nawożenie.

Możliwy jest nadmiar azotu, szczególnie po częstym stosowaniu gnojówki z pokrzywy lub nawozów azotowych.

4. Widać plamy, mozaikę, nalot albo szybkie zahamowanie wzrostu?

Odizoluj roślinę.

Możliwa jest choroba grzybowa, bakteryjna lub wirusowa. Nie przenoś objawów narzędziami na zdrowe pomidory.

5. Na spodzie liści są owady, spadź, pajęczynki lub srebrzyste plamki?

Sprawdź szkodniki.

Mszyce, mączliki, przędziorki i wciornastki mogą deformować młode liście i osłabiać wzrost.

6. Młode liście są wąskie, mocno skręcone lub „paprociowe”?

Rozważ kontakt z herbicydem.

Sprawdź opryski w sąsiedztwie, źródło obornika, kompostu i słomy oraz historię używanego opryskiwacza.

Gdy problem dotyczy większości roślin jednocześnie: najpierw oceń pogodę, podlewanie, nawożenie i jakość podłoża. Pojedyncza roślina z szybko nasilającymi się deformacjami częściej wymaga izolacji.

Co może oznaczać wygląd liści?

Objaw	Najbardziej prawdopodobny trop	Pierwsze działanie
Zielone liście zwijają się ku górze	Upał, przesuszenie lub fizjologiczna reakcja odmiany	Sprawdź wilgotność kilka centymetrów pod powierzchnią, wietrz osłony i obserwuj nowe przyrosty.
Liście są wiotkie, a ziemia sucha	Niedobór wody	Podlej powoli przy korzeniach. Nie zalewaj jednorazowo mocno przesuszonego podłoża.
Roślina więdnie mimo mokrej ziemi	Przelanie i niedotlenienie korzeni	Wstrzymaj podlewanie, sprawdź odpływ i stan korzeni.
Ciemne, grube liście zwijają się ku dołowi	Nadmiar azotu	Przerwij nawożenie azotem i gnojówką z pokrzywy. Nie dodawaj innego nawozu „dla równowagi”.
Biały nalot na ziemi, zasychanie brzegów	Zasolenie podłoża	Wstrzymaj nawożenie, zapewnij odpływ i w odpowiedniej uprawie przepłucz ziemię czystą wodą.
Brunatne plamy z koncentrycznymi kręgami	Alternarioza	Usuń silnie porażone dolne liście, podlewaj ziemię i popraw przewiewność.
Drobne plamki z jasnym środkiem	Septorioza	Usuwać porażone liście stopniowo, nie mocz roślin i nie pracuj przy mokrych krzakach.
Szary, pyłący nalot	Szara pleśń	Usuń porażone części, wietrz tunel, ogranicz wilgoć i dezynfekuj narzędzia.
Mozaika, drobnienie i zahamowanie wzrostu	Możliwa choroba wirusowa	Odizoluj roślinę, ogranicz szkodniki przenoszące wirusy i nie pobieraj z niej materiału do rozmnażania.
Lepkie liście, mrówki i kolonie owadów	Mszyce	Sprawdź młode pędy i spód liści, usuń silnie opanowane części i ogranicz kolonie.
Pajęczynki lub srebrzyste plamki	Przędziorki albo wciornastki	Dokładnie obejrzyj spód liści i regularnie monitoruj roślinę.
Wąskie, mocno skrzycone młode liście	Możliwe uszkodzenie herbicydowe	Nie stosuj kolejnych oprysków ani nawozów. Sprawdź źródło podłoża i opryski wykonywane w pobliżu.

Co sprawdzić przed podjęciem działania?

Podlewanie i korzenie

- ☐ Sprawdziłem wilgotność kilka centymetrów pod powierzchnią.
- ☐ Ocenilem, czy woda nie zalega przy korzeniach.
- ☐ Sprawdziłem otwory odpływowe w donicy.
- ☐ Nie podlewam według sztywnego harmonogramu.
- ☐ Obejrzałem korzenie, jeśli roślina więdnie mimo mokrej ziemi.

Nawożenie i podłoże

- ☐ Spisałem wszystkie ostatnio używane nawozy.
- ☐ Sprawdziłem częstotliwość stosowania gnojówki z pokrzywy.
- ☐ Ocenilem, czy na ziemi pojawił się biały nalot.
- ☐ Nie dodaję mikroelementów bez potwierdzenia niedoboru.
- ☐ Przy większej uprawie rozważam analizę podłoża lub liści.

Choroby i szkodniki

- ☐ Obejrzałem spodnią stronę liści.
- ☐ Sprawdziłem młode przyrosty i wierzchołek.
- ☐ Szukam plam, mozaiki, nalotu, spadzi i pajęczynek.
- ☐ Odizolowałem roślinę z szybko nasilającymi się objawami.
- ☐ Dezynfekuję narzędzia po pracy przy podejrzanej roślinie.

Ryzyko herbicydu

- ☐ Sprawdziłem, czy w pobliżu wykonywano oprysk chwastobójczy.
- ☐ Znam źródło obornika, kompostu i słomy.
- ☐ Wiem, do czego wcześniej używano opryskiwacza.
- ☐ Nie przenoszę podejrzanej ziemi w inne miejsca ogrodu.
- ☐ Obserwuję, czy nowe przyrosty rozwijają się prawidłowo.

Pierwsza pomoc: ustabilizuj podlewanie, wstrzymaj przypadkowe nawożenie, obejrzyj spód liści, odizoluj podejrzaną roślinę i zapisuj zmiany przez kolejne dni.

Dziennik obserwacji pomidora

Data obserwacji: _____

Odmiana: _____

Miejsce uprawy: _____

Temperatura: _____

Ostatnie podlewanie: _____

Ostatnie nawożenie: _____

Opis objawu

Zaznacz lub dopisz:

dolne liście

młode liście

ku górze

ku dołowi

plamy

mozaika

spadź

pajęczynki

Stan podłoża i korzeni

- ☐ suche
- ☐ równomiernie wilgotne
- ☐ stale mokre
- ☐ biały nalot na powierzchni
- ☐ korzenie jasne i jędrne
- ☐ korzenie brunatne lub miękkie

Co zrobiłem?

- ☐ ustabilizowałem podlewanie
- ☐ wstrzymałem nawożenie
- ☐ poprawiłem przewiewność
- ☐ odizolowałem roślinę
- ☐ usunąłem silnie chore liście
- ☐ sprawdziłem szkodniki

Zmiany po 3-7 dniach

Oceń nowe przyrosty: stare, raz zwinięte liście mogą nie odzyskać wcześniejszego kształtu. Poprawa jest widoczna przede wszystkim wtedy, gdy nowe liście rozwijają się zdrowo.